

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська Політехніка»
Навчально-науковий інститут державного управління
Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Матеріали
XX регіональної науково-практичної конференції
(18 травня 2023 р., м. Дніпро)

м. Дніпро
НТУ «Дніпровська Політехніка»
2023

УДК 061.1ЄС

П 68

*Рекомендовано до друку Вченою радою НТУ «Дніпровська Політехніка»
(протокол № 6 від 31.05.2023 р.).*

Редакційна колегія:

*Л. Л. Прокопенко (голов.ред.), д.держ.упр., проф., Є. І. Бородін, д.і.н., проф.,
І. А. Чикаренко, д.держ.упр., проф., Т. В. Маматова, д.держ.упр., проф.,
Г. Л. Первий, к.і.н., доц., О. М. Рудік, к.політ.н., доц., Ю. А. Варушка (відп. секретар)*

П 68 Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали XX наук.-практ. конф. 18 травня 2023 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпро: НТУ ДП, 2023. – 162 с.

Уміщені матеріали доповідей учасників щорічної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» щодо історії ЄС, його інститутів, політики й управління; сучасного стану та перспектив розвитку відносин Україна – ЄС в контексті Угоди про асоціацію; публічного управління та публічної служби в країнах ЄС як досвід для України; проблем та перспектив співробітництва, відносин Україна – НАТО, європейського цивілізаційного вибору України.

Розраховано на фахівців публічного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, а також буде корисним для всіх, кого цікавить окреслене коло проблем.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

Європейський Союз історія, інститути, політика, управління

БАЙМУРАТОВ Максим. Компетенція європейських муніципалітетів та права людини: актуальні питання детермінації, взаємозв'язку та змістовного наповнення	6
БАЙМУРАТОВ Михайло, КОФМАН Борис. Парадигма «Права людини – муніципальні права людини – муніципальна людина» та її визначальна роль у формуванні та функціонуванні європейського правового простору місцевого самоврядування	9
БОБРОВНИК Денис. Роль і значення європейської муніципальної правосвідомості та європейської муніципальної психології у формуванні глобалістського потенціалу територіальної громади	11
ВОВК Світлана, ВОВК Тетяна. Аналіз впровадження механізмів державно-приватного партнерства у соціальній сфері	15
ДЗЯД Олена, КОКОРА Аліна. Сучасні орієнтири молодіжної політики ЄС	17
КАЛЯЄВ Анатолій, КОГУТ Петро. Відродження європейських політико-цивілізаційних засад в Україні у контексті змін міжнародного середовища безпеки	19
ЛІСОВЕНКО Владислав, РУДІК Надія. Аналіз громадсько-волонтерської діяльності в період повномасштабного вторгнення російської федерації	21
МОЛОДЦОВ Олександр. Європеїзація як культурно-ідеологічний процес	26
ПЕРВИЙ Геннадій. Українська рефлексія рашизму (до постановки проблеми)	28
ПОСТОРОНКО Інна. Європейський муніципалізм: до визначення феноменології	30
ПОТАПЧУК Ганна. До визначення локального виміру предметно-об'єктного складу європейського екологічного конституціоналізму	33
ШЕЛОМОВСЬКА Оксана. Культурна політика Європейського Союзу на сучасному етапі ...	36

СЕКЦІЯ 2

Відносини Україна – ЄС в контексті Угоди про асоціацію

БОЙКО Оксана. Набуття повноправного членства України в механізмі цивільного захисту ЄС	39
БОРОДІН Євгеній. Реформування молодіжної політики в Україні в контексті євроінтеграції: досвід виконання Угоди про асоціацію	41
БОСАК Ірина. Інтелектуальна власність в частині авторського права в контексті європейських стандартів	43
ГАВВА Олена. Кластеризація як європейська технологія управління медичними підприємствами на регіональному рівні	45
ГАВРИЛЕНКО Костянтин. Особливості публічно-управлінської діяльності в системі правовоохоронних органів України в контексті формування нової моделі влади	47
ГЛАДКОВ Кирило. Досвід деяких країн-членів Європейського Союзу щодо розвитку позашкільної освіти в контексті реформування державної політики в Україні: напрями імплементації	48
КАЗАКОВ Геннадій. Селф-скрінінг законодавства в умовах реалізації євроінтеграційного вектору України	51
ОСТРЕНКО Сергій. Новий європейський консенсус щодо сталого розвитку	53
ПРУДИУС Олексій. Упровадження європейських стандартів для професіоналізації служби в органах місцевого самоврядування України: розвиток законодавства	54
РАКША Олександр. Зовнішньоекономічні та інвестиційні відносини Дніпропетровської області з країнами Європейського Союзу	56
ХИТРА Ірина, РУДІК Надія. Актуальні питання формування та реалізації нової державної політики України в сфері європейської інтеграції	57

ЧЕРНИШ Василь. Стратегії реформування державного управління в умовах інституційних викликів для системи публічної влади в контексті майбутнього членства в ЄС	59
ЧОРНИЙ Олексій. Публічний контроль в системі правового регулювання національної держави в контексті сучасного інтеграційного процесу	61

СЕКЦІЯ 3

Публічне управління та публічна служба в країнах ЄС досвід для України

БЄЛОВА Алла. Європеїзація системи судового адміністрування: досвід Республіки Польща	63
ВАРУШКА Юлія. Європейські правові стандарти судової системи України в умовах воєнного стану	65
ВОЛОШКА Євгенія. Використання європейського досвіду в модернізації публічного управління фаховою передвищою освітою України	67
ГОНЧАРУК Наталія, СИДОРЧЕНКО Анастасія. Реформування місцевого самоврядування в країнах Європи: досвід для України	69
КАНДЗІОБА Сергій, ПЕРЕПЕЧКІН Сергій. Зарубіжний досвід удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління у соціальній сфері	72
КВІТКА Сергій, ЯШИН Денис. Європейський досвід проведення форсайтів у сфері публічного управління	74
КРАВЦОВ Олег, ЛІТАУ Денис. Ризик-орієнтоване управління в умовах цифрової трансформації публічного управління	76
КУЛІШ Інна. Спільна соціальна політика ЄС: пенсійне забезпечення	78
ЛАХИЖА Микола. Поняття респонсивності публічної адміністрації у працях польських вчених	80
МАГЛІЯС Юрій. Європейські підходи до визначення бізнесу як суспільного актора	82
МАТВЄЄНКО Ірина. Кризові явища як чинники змін в публічному управлінні: європейський вимір	84
МОЇСЕЄВА Любов. Європейська політика у сфері боротьби з туберкульозом: досвід для України	86
МИХАЙЛЮТА Вадим. Медична галузь Дніпропетровщини у фокусі міждержавної співпраці: Україна-Чехія	88
ОЛЕШКО Олексій. Визначення уявного конфлікту інтересів на публічній службі у зарубіжних джерелах	89
ПЕРШИНА Наталія. Формування державної політики у сфері нематеріальної культурної спадщини як частини європейської культурної політики в країнах-членах ЄС	91
ПОЛОВЯН Наталія. Досвід країн ЄС в безперервному професійному розвитку лікарів	92
ПРОКОПЕНКО Леонід, МАР'ЄНКО Павло. Розробка стратегій розвитку гміни в Польщі	95
ПРОКОФ'ЄВА Катерина, РЕШЕТІЛОВА Оксана. До питання активізації та оптимізації діяльності Міжнародної ради архівів (МРА)	96
РУДІК Надія. Другий звіт Європейської Комісії про стан Шенгенської зони: основні досягнення та ключові пріоритети	100
РУДІК Олександр. Митна реформа в ЄС: на шляху до більш простого, розумного та безпечного митного союзу	103
РУДІК Олександр, КУЛЕШОВА Аліна. Нові антикорупційні пропозиції Європейської Комісії як важлива віха боротьби з корупцією в ЄС та державах-членах	106
СЕРГЄЄВ Андрій. Європейський досвід державного управління розвитком фізичної культури та спорту	109
СЕРГЄЄВ Сергій. Публічне управління розвитком фізичної активності європейців: досвід для України	111
СКЛЯР Ігор, ТАРАСЕНКО Тетяна. Європейська декларація про цифрові права	

з метою видачі висновку про спосіб урахування домовленості та рекомендації у сфері формування та проведення просторової політики у воєводстві, визначеному стратегією розвитку воєводства. Воєводська адміністрація надає висновок протягом 30 днів з дня отримання проекту стратегії розвитку гміни. Якщо протягом зазначеного періоду висновок не надійшов, то вважається, що стратегія розвитку гміни відповідає стратегії розвитку воєводства [3].

Стратегія розвитку гміни приймається радою, але підлягає актуалізації, якщо того вимагає соціальна, економічна чи просторова ситуація або коли це необхідно для збереження її зв'язку зі стратегією понадлокального розвитку або стратегією розвитку воєводства [3].

Сусідні гміни, пов'язані функціонально, можуть розробити понадлокальну стратегію розвитку, яка є спільною стратегією розвитку в межах їх території. Стратегія понадлокального розвитку розробляється за участю повіту, якщо у її розробці беруть участь всі гміни цього повіту, але може розроблятися за участю повіту, якщо хоча б одна гміна знаходиться на його території [3].

З метою підготовки та реалізації стратегії понадлокального розвитку органи місцевого самоврядування можуть створювати міжгмінні або пов'язано-гмінні союзи чи об'єднання. Установчий орган міжгмінного союзу або об'єднання визначає детальний режим та графік розробки проекту стратегії понадлокального розвитку, який подається до воєводської адміністрації для висновку про її відповідність стратегії розвитку воєводства. Стратегія понадлокального розвитку приймається установчим органом міжгмінного союзу або об'єднання і набуває чинності після її затвердження останньою радою гміни, яка бере участь в об'єднанні. Стратегія понадлокального розвитку розроблена за участю повіту приймається також повітовою радою і діє від дати її прийняття останньою гмінною чи повітовою радою [3].

Список використаних джерел

1. Ustawa o zasadach wspierania rozwoju regionalnego z dnia 12 maja 2000 r. URL: isap.sejm.gov.pl.
2. Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. URL: isap.sejm.gov.pl.
3. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. URL: isap.sejm.gov.pl.

Катерина ПРОКОФ'ЄВА,

к. філол. н., доцент, доцент кафедри

документознавства та інформаційної діяльності УДУНТ,

Оксана РЕШЕТІЛОВА,

к. пед. н., доцент кафедри

документознавства та інформаційної діяльності УДУНТ

ДО ПИТАННЯ АКТИВІЗАЦІЇ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ РАДИ АРХІВІВ (МРА)

Основною метою діяльності МРА є розвиток міжнародного архівного співробітництва, а саме встановлення тісних зв'язків між країнами-учасницями, яких наразі 180 (Україна з 1956 року). Не зважаючи на їх кількість всіх турбують єдині проблеми: приймання, зберігання, відбір та експертиза архівних документів; захист «пам'яті світу» не тільки від форс-мажорних обставин, а також від таких як переміщення, втрата, недооцінка тощо.

Основні завдання МРА, які були сформовані ще на першому Міжнародному конгресі архівів (Париж, 1950), лишаються актуальними і сьогодні. Це всебічний розвиток зберігання, охорони і захисту архівних пам'яток людства, встановлення та зміцнення зв'язків між архівами всіх країн світу, сприяння розвою архівної освіти, а також співпраця з усіма інституціями, міжнародними організаціями, урядовими та неурядовими органами причетними до діяльності документних комунікацій.

Державна архівна служба України є членом Міжнародної ради архівів (МРА) за категорією «А» і несе відповідальність за співробітництво України з цією міжнародною організацією та за виконання фінансових зобов'язань перед МРА відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 року № 1371 «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна» [1]. Укрдержархів та державні архівні установи його системи беруть активну участь у щорічних Міжнародних конференціях Круглого столу архівів (CITRA) та Міжнародних конгресах архівів. Протягом 1996 – 2000 рр. представники державної архівної служби України входили до складу Виконкому Міжнародної ради архівів, Координаційного бюро європейських програм (ICA/EUR) та Комітету з інформаційних технологій (ICA/CIT). На XIV Міжнародному конгресі архівів (м. Севілья, 21 – 26 вересня 2000 р.) внесено зміни до Статуту МРА: створено нові регіональні відділення для Європи і Євразії: Європейське (EURBICA) та Євро-Азійське (ЄВРАЗІКА) регіональні відділення. Національним архівним службам надано право брати участь у роботі кількох регіональних відділень. З 2000 року Укрдержархів є членом EURBICA та ЄВРАЗІКИ. У 2000 – 2004 рр. представники державної архівної служби України обиралися до складу різних комітетів МРА: Комітету з архівного законодавства, Комітету із збереження архівних документів у зоні помірного клімату, Комітету з професійної підготовки, Комітету архівів науки і технології, Комітету літературних архівів. У 2004 р. в місті Києві державною архівною службою України організовано та проведено робоче засідання Комітету із правових питань Міжнародної ради архівів та міжнародні семінари «Архівне законодавство України і проблеми європейської і євроатлантичної інтеграції», «Архіви і катастрофи».

МРА, як партнер Блакитного Щита, підтримала звернення Міжнародного комітету Блакитного Щита (ICBS) від 27 лютого 2014 року щодо ситуації в Україні та необхідності забезпечити збереження та захист культурної та історичної спадщини українського народу. Із 2022 року, у зв'язку з військовою агресією проти України, МРА призупинила роботу за архівними установами Росії та Білорусі.

Проте існують й деякі недоліки у роботі Міжнародної ради архівів. Вона довгий час була «розпещена увагою можновладців», які щедро фінансували «елітарний клуб» для верхівки державних архівних служб та професійних асоціацій, що робили упор на спілкуванні «генералів» один з одним. МРА є організатором непоганих міжнародних конференцій (зокрема в Києві відбулася XVI міжнародна конференція Круглого столу архівів, (1975), – і на цьому поки що справа і закінчується. Колись дуже помітна робота МРА в галузі стандартизації поступово зникла. Не всі регіональні відділення МРА та секції ведуть змістовну роботу. Реальну віддачу від МРА отримати непросто, особливо тим, хто не володіє англійською або французькою мовами. Монополії на актуальні знання та ідеї у МРА немає – це доступно, часто вільно і безкоштовно, але з інших джерел, причому професійне спілкування та обмін досвідом все більше відбуваються у соціальних мережах.

З нашої точки зору, МРА має запропонувати своїм членам дружнє середовище, що дає можливість спілкуватися і проявляти себе у різних проектах. Наприклад, збір, узагальнення і поширення національного досвіду, для початку хоча б новин. На сьогодні широко відомий лише досвід англійських країн, а про те, що відбувається в іншому світі, відомостей немає. Цим могли б зайнятися регіональні відділення.

Із пропозиціями оптимізації роботи Міжнародної ради архівів виступила президент (з 2021 року) цієї організації Жозе Кірпс. Вона бачить МРА як сильну організацію з хорошим представництвом у всьому світі, сильними методами управління та організаційними структурами. Бачення президента полягає в подальшому розвитку організації у таких напрямках: «У нас є високий рівень професійної солідарності, а також потужні мережі взаємодії і спілкування. Зараз нам потрібно прийняти більш орієнтовану на зовнішній світ політику з тим, щоб стати впливовими гравцями у галузі державної політики, особливо в питаннях збору та забезпечення доступності інформації».

Архівісти не повинні замикатися на спілкуванні тільки один з одним, їм слід також взаємодіяти з іншими спільнотами. Нові можливості, що президент хотіла б розвивати,

стосуються взаємодії із галуззю інформаційних технологій: «Сприяючи підвищенню цінності інформації в ІТ-продуктах і оновлюючи програмне забезпечення, здатне постійно захищати інформацію, ми можемо реалізувати довгострокову цінність архівних документів».

МРА також має встановлювати контакти з політиками і правителями країн світу: «Ми повинні спробувати дотягнутися до парламентів – змусити їх визнати значення архівів і документів як опори демократії, адміністративної прозорості та цілісності державного управління. Архіви і документи сприяють мінімізації корупції та захисту прав громадян. Це той принцип, у межах якого наше професійне співтовариство здатне зіграти важливу роль у покращенні суспільства».

Інформація повинна стояти на службі етики та економіки. Світ зараз намагається розібратися як з питаннями забезпечення відкритого доступу до даних, так і дотримання міри у цій справі. Це демонструють такі явища, як WikiLeaks або інформація, що була розкрита Едвардом Сноуденом. «Вони спровокували дуже широкі і глибокі дебати серед громадськості про те, яка інформація у суспільних інтересах повинна бути у вільному доступі; які відомості повинні зберігатися в таємниці заради захищеного державного управління. Як мені здається, у результаті з'явився більший інтерес до обговорення пов'язаних з інформацією питань етики, і я вітаю це» [2].

«Нам, гадаю, варто зрозуміти, що глобалізована економіка в XXI столітті стає все більш і більш цифровою економікою. В інтересах глобального процвітання урядам особливо необхідно визнати цінність інформації та її потенціал сприяти економічному зростанню» [2]. За словами президента, МРА може зіграти важливу роль, визнавши на ранній стадії цінність державної інформації для розвитку цифрової економіки, при цьому таким чином, щоб не було шкоди для безпеки, недоторканності приватного життя або цілісності державного управління.

«Мій життєвий досвід, а також мої наукові дослідження в галузі комп'ютерних наук підштовхнули мене налагоджувати зв'язки між різними спільнотами і бачити довгострокову цінність інформації. В інформації високий рівень прихованої цінності, яку часто не помічають при створенні документів. Будучи частиною архівного співтовариства, я мотивований просувати знання і навички архівістів і фахівців з управління документами, а також довгострокову віддачу, яку можна отримати з їх допомогою» [2]. Президента надихає перспектива поділитися досвідом і знаннями МРА з більш широкими спільнотами в інтересах поліпшення суспільства в цілому.

Президент МРА підкреслює, що нові члени будуть вступати до організації, якщо одержуватимуть від цього віддачу: «Експерти в галузі архівної справи цінують те співтовариство, яке цінує їх, і прагнуть щось дати взамін такого співтовариства. Нам слід звернути увагу на обидві ці потреби» [2]. Переваги членства в МРА включають доступ до ресурсів, що акумулює знання і професійний досвід. «Я чув висловлювання про те, що МРА є аналогом служби новин CNN для архівістів – це джерело професійних знань та ідей, коли архівісти стають частиною широкої мережі, що допомагає їм зрозуміти великі стратегічні питання на глобальному рівні» [2].

Президент надає великого значення активній роботі філій МРА, кажучи, що МРА необхідно інвестувати в їх життєздатність і цінні пропозиції. Секції МРА він розглядає як інкубатори нового мислення і розвитку: «Вони створюють інтелектуальну власність МРА, доступ до якої потім стає ще однією перевагою, що надаються членам МРА» [2]. Якщо, МРА у відповідності з баченням її президента стане більш солідним брендом, який визнається в усьому світі, то це приверне в організацію більше членів (у МРА є індивідуальне членство, до речі, цілком доступне за ціною нашим фахівцям і студентам), оскільки архівісти та фахівці з управління документами захочуть належати до організації, членство в якій зміцнює їхній професійний статус.

Офіційний сайт МРА забезпечує незрівнянно ширший у порівнянні з традиційними джерелами інформації доступ до документації цієї організації, проте він має і свої недоліки. Зокрема на сайті відсутня інформація про країни які входять до складу МРА, а саме історія розвитку архівної справи у них. Також відсутні документи, які видаються МРА, іншими мовами

в тому числі українською. Це один з тих факторів, який заважає і є бар'єром для міжнародної спільноти.

Одним із найвагоміших недоліків сайту ICA є відсутність україномовної версії сайту. Це є великою перешкодою для тих архівістів, які не володіють робочими мовами МРА і ускладнює орієнтуванню по сайту, не кажучи вже про зміст документів. Було б доцільним запропонувати провідним архівним установам країн, які є членами МРА, взяти участь у роботі сайту і адаптувати його державними мовами у якомога більшій кількості.

Також слід визнати, що сайт є вельми громіздким і тому інформація завантажується на ньому недостатньо швидко, що значно утруднює її пошук та одержання. Тому треба зробити кілька вхідних сторінок та зорієнтувати їх за кожним запитом: на яку сторінку відправити користувача, що зайшов на сайт за даним запитом. З цією метою на вхідних сторінках прописуються службові теги Title, Description, Keywords і відбувається приведення тексту до оптимального рівня – до потрібних ключових фраз. Службові теги вказують пошуковій системі, на які запити відповідає ця сторінка. Це істотно полегшить роботу пошукової системи.

Також слід встановити на сайті систему збору статистики. Із найбільш вживаних та зрозумілих великій кількості користувачів систем збору статистики можна виділити такі, як Google Analytics, Liveinternet тощо. Якщо додати сайт в панелі управління Гугл.Вебмастер, то це дозволить оперативніше відстежувати сторінки сайту, що частіше проглядають користувачі, швидко змінювати регіональну складову, додавати адреси організацій, які відображаються у сайті, вчасно отримати повідомлення. Це значно прискорить зв'язок користувачів із розробниками та адміністраторами сайту.

Ще один інструмент, що дозволяє спростити користувачу завдання пошуку – створення системи sitemap.xml. В ній вказується перелік сторінок сайту та зазначається, з якою послідовністю треба заходити на кожну конкретну сторінку. Це перевірка на наявність «битих» і «зовнішніх» посилань («що ведуть в нікуди»), доказ того, що сайт коректно працює і користувач не заблукає.

Не зайвим буде на сайті створення сторінки обробки помилки 404. Якщо користувач неправильно зробив посилання, зайшов на вже неіснуючу сторінку або сторінку, що перебуває у розробці (добробці) то сервер видасть за замовчуванням поле із написами «Not Found» або «Error 404». Користувач може злякатися вірусів, від яких заблоковано його комп'ютер та покинути сайт. Є вихід, щоб не втратити користувача. Для цього прописується обробник помилки і готується спеціальна сторінка з дизайном і навігацією сайту. Якщо людина потрапляє на таку сторінку, то у неї з'являється шанс відшукати потрібну інформацію.

Грамотна оптимізація сайту значно допоможе ефективно вести міжнародне архівне співробітництво. Вона може збільшити кількість звернень до сайту і покращити якість інформації про МРА для його користувачів. Така оптимізація сайту може бути виконана одноразово, а у подальшому призведе до постійного припливу його відвідувачів.

МРА є неурядовою міжнародною організацією, що охоплює своєю діяльністю майже всі країни світу, які різняться за своїм економічним, політичним і соціальним розвитком, мають різний стан і традиції в архівній справі. Саме тому її структура формується під впливом реалій, які сьогодні існують у світі. За більш ніж піввіковий шлях, який пройшла МРА, вона довела свою спроможність і ефективність у вирішенні багатьох проблем архівознавства, тож маємо оптимістичний настрій щодо її подальшої внутрішньої оптимізації та зовнішньої активізації.

1. Україна. Кабінет Міністрів. Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна: Постанова: від 13 вересня 2002 р. № 1371 (зі змінами). URL: <http://surl.li/hozpy>.

2. Who is not moving forward he goes back: optimization program. ICA [Офіційний сайт МРА]. 2021. URL: <http://surl.li/hozqf>.